

Желите да одгајите паметну децу? Наука каже да сваког дана радите ово.

Сви родитељи, или бар већина, имају велике планове и снове за своју децу.

Желимо да буду паметни како би у животу могли да јуре своје снове и како би имали шансу да их заиста и остваре. Желимо да одрасту у способне, али љубазне чланове друштва.

У данашњем друштву то су велика очекивања. Нарочито ако узмете у обзир да једва имамо времена да испратимо дали су опрали зубе и ујутру и увече.

А опет, рано детињство је тренутак када се деци постављају темељи за будући успех у животу. Шта је, онда потребно да бисмо одгајили паметну и добру децу?

Изгледа да је у нашим рукама магични кључ, једна, важна навика која је темељ свега. А најбоља ствар је то што она не кошта ништа, а одузима нам само 15 минута дневно. И свако може да је практикује.

Дакле, да бисте одгајили паметно дете, није неопходно да га уписујете на скупе и често заморне програме за мале генијалце. Све што треба да урадите је да му сваког дана – **читате**. Чак и ако већ знају сами да читају.

Али, понекад је и тих 15 минута много. Родитељи имају превише обавеза – вечера, веш, свађе међу браћом и сестрама, помоћ око домаћих задатака, рачуни и милион других ствари које се неће саме обавити.

То је разлог што је читање деци на глас, нарочито оној која већ умеју да читају, толико ниско на нашој лествици приоритета. А не би смело да буде.

Јер, ево шта се дешава ако својој деци читате сваког дана, на глас:

- **Ваше дете ће чути велики број различитих речи.** Ево и зашто је то важно: „Најважнија вештина које дете може да стекне и пре предшколског узраста, а која га најбоље припрема за будући успех јесте богатство речника пре поласка у школу. Да, деца у школу и иду, између осталог, да би учила нове појмове, али оне речи које дете већ познаје, одредиће ниво његовог разумевања свега што учитељица говори. И пошто је већина упутстава коју деца у периоду основног образовања добијају заправо вербална, дете које има богат речник разумеће већину, док ће деца са слабијим речником каскати.
- **Мозак вашег детета расте, али буквално.** Што више детету читате, више ће бити неуронских веза у његовом мозгу.

- **Постављате основ да дете постане љубитељ књига. А то се постаје за цео живот.** Читање је основ процеса учења и деца која имају проблем са читањем, имају проблем са учењем уопште. Али у вашим рукама је моћ да свом детету дате кључ успеха у школи а касније и у животу јер „најважнија активност за стицање знања потребног за касније успешно читање је – читање деци на глас.”
- **Понашање вашег детета ће се поправити.** Кад читате на глас, ви побољшавате способност свог детета да се концентрише и усмери пажњу, а то су вештине које ће му дефинитивно требати кад пође у школу. Такође, читање детету на глас може да смањи агресивно понашање код деце која такво понашање испољавају.
- **Градите снажну везу са својим дететом.** Деца воле када им читате пре свега због те физичке блискости и емоционалног повезивања које читање ствара. А снажна емоционална веза са дететом обезбедиће вам бољу комуникацију, а то жели сваки родитељ.
- **Повећавате ниво емпатије код свог детета.** Кад својој деци читате бајке, њихов мозак буквално проживљава све те сценарије, они живе кроз те ликове на неуробиолошком нивоу. Другим речима, своје дете излажете различитим типовима људи и дајете му могућност да се постави у њихове позиције. Тако ће ваше дете сутра бити пријатељ који саосећа, партнер који уме ствари да сагледа и из другог угла кад постоји неслагање и саосећајна особа која помаже онима којима је помоћ потребна.

Дакле, само навика да свом детету свакодневно читате на глас покреће ланчану реакцију свих ових позитивних ствари, па и више од тога. Ако тражите тајну за одгајање паметне деце, нашли сте је. То је читање деци на глас.

Разлози због којих родитељи не читају деци – и како да то поправе.

1. Превише су заузети.

Када сте преплављени свакодневним обавезама родитељског живота, читање деци није увек на листи приоритета.

Ово је моја Ахилова пета. У оним данима када смо код куће, немам проблем да издвојим време да читам деци сваког дана. Али радним данима, када улетим у машину свакодневних активности, читање деци некако увек трпи.

Како да то поправите: Нека читање деци постане дневна рутина. Баш мудро, је л да? Али, ево пар савета како да то и остварите:

- **Повежите ову навику са неком другом.** Сетите се неке друге дневне навике коју никад не прескачете и повежите читање деци са том обавезом. На пример, не бисте због недостатка времена дозволили да дете прескочило прање зуба пред спавање. зато установите правило да прање зуба иде тек после читања приче. Друга опција је, ако дете једе полако, можете му читати током вечере.

- **Направите визуелни подсетник.** Рецимо, када завршите читање, оставите књигу на неком видном месту, да би вас сутрадан подсетила да читате поново. Не враћајте је у полицу.
- **Водите евиденцију (ма колико звучало претерано).** Покушајте да испратите колико поштујете навику да сваког дана читате детету. Ставите подсетник на фрижидер, обележавајте на календару оне дане кад сте читали и пратите да ли заиста остварујете циљ.

2. Моје дете већ може да чита само.

Када деца науче да читају сама, родитељи обично престају да им читају. Али проблем с тим је што, кад престанете да читате детету које је тек почетник, ми том детету не помажемо да унапреди технику читања.

“Вештине читања и слушања долазе на исти ниво тек негде пред крај седмог разреда. До тад, деца обично слушају „боље” него што читају. То значи да слушањем деца могу да разумеју компликованије приче него што могу ако читају сами. Уз емоционалну везу која се успоставља кад родитељ чита детету, храните дететов речник, и, ма колико парадоксално звучало, помажете процесу развоја читалачких вештина.”– [The Read-Aloud Handbook](#)

Другим речима, десетогодишњак може да разуме приче намењене тринаестогодишњацима, ако им неко чита. Тако им градите речник и отворате пут да једног дана сами могу да читају књиге које су намењене и вишим узрастима од њиховог.

Како да то поправите: Имајте на уму да и старија деца воле да им се чита, чак и ако то не желе да признају.

Али ако сте већ престали да старијем детету читате и мислите да је без везе да сад поново почињете, ево идеја како да се вратите на прави пут:

- Тражите им да вам испричају шта то читају, па реците: „У, то звучи забавно. Хоће ти сметати да ти ја мало читам, па да уживамо заједно?”
- Затражите од детета да вам помогне да заједно изаберете породичну књигу за заједничко читање, а онда можете да се смењујете читајући исту књигу на глас, заједно.
- Током вожње, слушајте аудио књиге/приче.
- Пронађите неку смешну песму или причу и реците детету: „Ово мораш да чујеш! Па му прочитајте” Деца воле смешне приче, ма колико да су већ велика.

3. Моје дете не може да седи мирно.

Ако сваки пут кад покушате да читате детету, оно изгуби интересовање и отрчи да ради нешто друго, вероватно ћете помислити да дете једноставно не интересују књиге.

Посебно код активне деце, слушање је вештина коју морате да развијате. Али ако установите дневну навику читања, деца ће убрзо научити да слушају.

Ево како да то поправите:

- Читајте увек пред спавање, кад су деца ушушкана.
- Читајте им док једу или се купају.
- Одведите дете у парк, док се љуља, ви му читајте.

И наравно, потрудите се да обезбедите књиге које су у складу са интересовањима вашег детета. Ако воли диносаурусе, а ви читате о медведићима, то може бити корен проблема.

4. Уморан сам.

Већина нас читање оставља за крај дана – пред спавање. Али уз дневну рутину која је обично исцрпљујућа, док дође тај крај дана, понестане нам и енергије.

Како да то поправите: Ако је ово ваш случај, једноставно читање померите за неки други део дана. Током поподневне ужине или за време доручка.

5. Дете ме непрестано прекида.

Нико не воли када га прекидају, започињање исте реченице пет пута може баш да изнервира.

Пре него што изгубите живце, имајте на уму да је то постављање питања током читања заправо есенцијални део процеса учења:

“Ако сте неки филм погледали више од једном, онда знате колико сте у првом гледању пропустили. Ово је још израженије код читања деци јер они слушајући причу, осим саме приче, уче и нове речи које пре тога нису чули.” – [The Read-Aloud Handbook](#)

Како да то поправите: Ако се питање које вам дете постави тиче приче, одговорите одмах јер дете вероватно не разуме најбоље шта се то дешава у књизи и најбоље је да разјасните како то не би угрозило разумевање остатка приче.

Ако питање нема никакве везе с тим што читате онда реците: „То је добро питање. Хајде да о томе причамо кад завршимо читање.””

6. Напорно ми је да увек изнова читам исту причу.

Јесте. Стварно – јесте.

Али, поновљено читање исте приче је управо оно што је детету потребно да би процес учења ишао својим током. Слушајући исте речи и фразе увек изнова, оне се усађују у памћење и постају део речника.

Како да то поправите:

- Ако постоји нека књига коју апсолутно не подносите, склоните је. Ништа добро не чините детету читајући му кроз зубе, само журећи ка последњој страници. Пронађите оне књиге у којим и ви и дете уживате.
- Ако постоји књига за коју верујете да би требало да је читате детету, али ипак не желите да је читате 70 пута узастопце, установите правило да, рецимо, исту причу можете читати највише три пута за редом.
- Покушајте да унесете мало креативности у читање, тако ће и вама бити забавно. МЕњајте акценте, опонашајте јунаке из прича, читајте окренути наглавачке на каучу...
- Посећујте библиотеку редовно. Када имате стално на располагање нове књиге које можете да бирате, дете ће мање бити фокусирано на поновно читање старих. Осим тога, књиге које се позајме, морају и да се врате. Што значи да их нећете читати месецима.

Циљ овог текста је, између осталог, да родитељима деце која већ могу сама да читају укаже на то да никако није тренутак да они престану да им читају. Тиме ће, осим губитка емоционалне повезаности, угрозити и усавравање технике читања код деце, ма колико то необично звучало.

Читајте великој деци, све док они не кажу „доста”.

Извор: happyyouhappyfamily.com